

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Gf.VI.30.420/2021/11.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

A felperesek: ... I. rendű

... IV. rendű

... V. rendű

... VI. rendű

... VII. rendű

A felperesek képviselője: Dr. Kocsisné dr. László Ildikó ügyvéd

Alperesek: ... I. rendű

... II. rendű

... III. rendű

... IV. rendű

Az I., III. és IV. rendű alperesek képviselője: Kálóczy és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bagi János Zoltán ügyvéd)

A II. rendű alperes képviselője: Horony Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Horony Levente ügyvéd)

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A fellebbezést benyújtó fél: felperesek

A fellebbezéssel támadott határozatot hozó bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla, 14.Gf.40.462/2020/4. számú végzés

Rendelkező rész

A Kúria az ítéltábla végzését megváltoztatja és a fellebbezés hivatalbóli elutasítását mellőzi.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I., III. és IV. rendű alpereseknek mint együttes jogosultaknak 10.270 (tízezer-kétszázhetven) forint és a II. rendű alperesnek 10.270 (tízezer-kétszázhetven) forint másodfokú perköltséget.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesek többször módosított, pontosított keresete a felek között létrejött deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés, illetve az azt biztosító opciós szerződés és jelzálogszerződés több jogcímen történő érvénytelenségének (semmisségének), valamint „a biztosítéki szerződések elévülésének” megállapítására irányult. A kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként elsődlegesen az eredeti állapot helyreállítását, másodlagosan a szerződés érvényessé, illetve a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását kérték annak megállapításával, hogy a tartozásuk a kamatokkal együtt 12.745.221 forint. A biztosítéki szerződések tekintetében az eredeti állapot helyreállítását, a tulajdonjoguk ingatlannyilvántartásba történő visszajegyzését és a II. rendű alperes tulajdonjogának törlését kérték.

[2] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A II. rendű alperes mint az opciós jog gyakorlására kijelölt társaság a perbeli ingatlanok kiürítésére és a birtokba adására irányuló viszontkeresetet terjesztett elő.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, a II. rendű alperes viszontkeresetének helyt adva kötelezte a felpereseket a perbeli ingatlanok kiürítésére és a II. rendű alperes részére történő birtokba adására azzal, hogy a felperesek elhelyezésre nem tarthatnak igényt. A kereset jogalapját nem találta alaposnak, így a jogkövetkezmények körében előterjesztett kérelmet, a követelés összecszerűségét nem vizsgálta.

[4] A felperesek az elsőfokú bíróság ítélete ellen benyújtott fellebbezésükben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és annak megállapítását kérték, hogy „...a Japán jen alapú kölcsönszerződés valamint ugyanezen a napon létrejött opciós szerződés és jelzálogszerződés semmis és érvénytelen. Az opciós szerződés és a jelzálogszerződés egyben elévült, amelyet állami úton kikényszeríteni nem lehet. Az opciós szerződés már elbírálásra került a Budai Központi Kerületi Bíróság előtti eljárásban, amely lakás kiürítésére és birtokba adásra irányult, ebből következik, hogy az *res iudicata*, így a II. rendű alperesek viszontkeresete elévült.” Kérték továbbá, hogy kereseti kérelmüknek az ítéletábra adjon helyt és „mentesítse” őket a perbeli ingatlan kiürítése és a birtokba adása alól. Másodlagos fellebbezési kérelmük az ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására irányult. Kérték továbbá a túlzott eljárási illeték, illetve a perköltség csökkentését. Utóbb előterjesztett beadványukban indokolták a fellebbezési kérelmüket.

[5] Az ítéletábra a 2. sorszámú végzésével – a fellebbezés elutasítása terhével – felhívta a felperesi képviselőt, hogy 8 napon belül pótolja a fellebbezés hiányait: Egyértelműen határozza meg, hogy mennyiben kívánják az elsőfokú ítélet megváltoztatását; nyilatkozzon arra vonatkozóan, hogy a kérelem csak a megjelölt szerződések érvénytelenségének megállapítására, vagy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására is irányul-e, és amennyiben igen, akkor pontosan jelölje meg, hogy mit értenek ezalatt; pontosítsa továbbá a fellebbezését a perköltség és eljárási illeték tekintetében is, milyen összegre kéri a perköltség csökkentését.

[6] A felperesek a hiánypótlásukban akként nyilatkoztak, hogy „Kérjük ... a felperesek keresetét elutasító elsőfokú ítéletnek elsődlegesen a teljes egészében való megváltoztatását – mivel megalapozatlan és jogszabálysértő – a felpereseknek helyt adni szíveskedjen. Kérjük megállapítani a jogszabálysértésre tekintettel, hogy a felek között [...] létrejött kölcsönszerződés, valamint a biztosítéki szerződések az opciós és jelzálogszerződés semmis. Másodlagosan a felek között létrejött japán jen alapú szerződés és annak biztosítéki, szerződése az opciós szerződés és jelzálogszerződés érvénytelenségének a megállapítását abban az esetben kérjük, ha a szerződések semmissége nem állapítható meg. Az érvénytelen szerződések esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani.” Amennyiben erre nincs lehetőség, akkor nyilatkozatuk szerint „... az érvénytelenség jogkövetkezményeit kell alkalmazni; a bíróság [...] a szerződést részben vagy egészben érvényessé nyilváníthatja, és a lefolytatott bizonyítás alapján állapítható meg a szerződési kikötések tisztességtelensége, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen lesz.” Megjelölték az álláspontjuk szerint helyes összegű illetéket és az alpereseket megillető perköltség összegét.

A fellebbezéssel támadott határozat

[7] Az ítéltábla végzésével a fellebbezést hivatalból elutasította a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 237. és 240. §-a alapján.

[8] Határozata indokolása szerint a felperesek fellebbezése a hiánypótlás elégtelensége miatt továbbra is hiányos, így érdemi vizsgálatra alkalmatlan. A felperesek fellebbezési kérelme nem volt határozott, mert nem tartalmazta egyértelműen, hogy mennyiben kéri az elsőfokú ítélet megváltoztatását. A kifejezett fellebbezési kérelmük csak megállapítás iránti kérelmet tartalmazott. A hiánypótlási felhívásra érkezett beadványban foglaltak alapján továbbra sem állapítható meg egyértelműen, hogy a fellebbezés csak az érvénytelenség megállapítására irányul vagy a felperesek az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását is kéri-e. A kifejezett felhívás ellenére a hiánypótlásban kizárólag a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) vonatkozó általános szabályaira utaltak (eredeti állapot helyreállítása, a szerződés érvényessé, illetve hatályossá nyilvánítása), továbbra sem nyilatkoztak azonban egyértelműen arra, hogy kéri-e ezek valamelyikének alkalmazását, illetve, ha kéri, akkor milyen tartalommal.

[9] Az ítéltábla a fentiekén túl kitért arra is, hogy nem értelmezhető a jogi képviselővel eljáró felperesek azon kérelme, miszerint elsődlegesen a szerződések semmisségének, másodlagosan – amennyiben a szerződések semmissége nem állapítható meg – azok érvénytelenségének a megállapítását kéri. A szerződéskötéskor hatályos és a jelenleg hatályos Ptk. is az érvénytelenség két formáját különbözteti meg, a semmisséget, mint abszolút vagy feltétlen érvénytelenséget, illetve a megtámadhatóságot, mint relatív vagy feltételes érvénytelenséget, vagyis a semmis szerződés is érvénytelen. Úgy ítélte meg továbbá, hogy a fellebbezés a hiánypótlást követően sem tartalmaz határozott kérelmet a perköltség vonatkozásában sem.

A fellebbezési kérelem

[10] A felperesek fellebbezésükben – annak tartalma szerint – a végzés megváltoztatását, és az ítélet ellen benyújtott fellebbezésük érdemi elbírálását, illetve a végzés hatályon kívül helyezését és az ítéltábla új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.

[11] Érdemben arra hivatkoztak, az ítéltábla a hiánypótlásra felhívó végzésében sem ténybelileg sem jogilag nem jelölte meg, hogy mit vár a felperesektől. A felperesek egyértelműen megjelölték, hogy az ítélet megváltoztatását kéri, és az az egész ítéletre vonatkozik teljes terjedelemben, másodlagosan pedig a hatályon kívül helyezés tekintetében jogszabálysértésre és megalapozatlanságra hivatkoztak.

[12] A másodfokú bíróság a hiánypótlásra felhívó végzésében nem oktatta ki a felpereseket az rPp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakra. Előadták, az elsőfokú eljárás során a keresetpontosításaikban, jegyzőkönyvekben megjelöltek számtalan semmiségi okot, aminek vizsgálata a bíróságok számára hivatalból is kötelező, és a jogkövetkezményeket is megjelölték. Az összecszerűséget kétféle szakértői számítással is alátámasztották, ezért megalapozatlan a fellebbezés hivatalból való elutasítása. A felperesek az érvénytelenséget másodlagosan jelölték meg a kereseti kérelemben, mert a bíróság erre felhívta őket, azonban ez nem mentesíti a bíróságot a semmiség és az elévülés hivatalbóli vizsgálata, és annak jogi indokolása alól.

[13] Felperesek utóbb előterjesztett beadványaikban előadták, hogy álláspontjuk szerint a II. rendű alperes megszűnt, amelyet igazolnak a közhiteles cégnyilvántartás adatai, erre tekintettel kérték az eljárás félbeszakadásának megállapítását, illetve kérték az eljárás felfüggesztését is a Budapesti XX., XXI, XXIII. Kerületi Bíróság előtt folyamatban lévő 8.P.XXI.21.848/2021. számú per jogerős befejezéséig arra hivatkozással, hogy mindkét peres eljárásban előkérdés az elévülés.

[14] Az alperesek a fellebbezésre tett észrevételükben az ítéletábra végzésének helybenhagyását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[15] A Kúria elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperesek kérelmének megfelelően az előtte folyó másodfokú eljárásban fennállnak-e az rPp. 111. § (1) bekezdése szerint a félbeszakadás megállapításának, illetve az rPp. 152. § (2) bekezdése alapján az eljárás felfüggesztésének törvényi feltételei. A közhiteles cégnyilvántartás adatai alapján megállapította, hogy a II. rendű alperes nem szűnt meg, a cégjegyzékbe Cg.01-09-332050 számon bejegyzett létező cég, korábbi cégjegyzékszáma miatt törölték, a kénysztörölés alatti státuszára vonatkozó bejegyzés már nem hatályos adat, így a félbeszakadás megállapításának nincs ténybeli alapja. A felperesek által hivatkozott peres eljárás a kérelemben megjelölt okból nem képezi a Kúria döntésének előkérdését. Jelen fellebbezési eljárásnak nem tárgya „az elévülés kérdése”. A felperesek fellebbezése alapján a Kúriának abban kell, és kizárólag abban lehet állást foglalni, hogy megalapozottan utasította-e el hivatalból az ítéletábra az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezést. Nem volt ezért eljárási akadálya érdemi határozat hozatalának.

[16] A Kúria a fellebbezést az rPp. 233/A. §-a alapján bírálta el, és megállapította, hogy a fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

[17] Az ítéletábra helytállóan állapította meg a végzésében, hogy a felperesek eredetileg benyújtott fellebbezése hiánypótlásra szorult, mert annak tartalma nem felelt meg az rPp. 235. § (1) bekezdésében foglaltaknak, abból nem volt megállapítható, hogy a felperesek

fellebbezési kérelme milyen tartalmú ítélet meghozatalára irányul: csak a perbeli szerződések érvénytelenségének megállapítását, vagy az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását is kéri-e.

[18] Szemben a fellebbezésben írtakkal, az ítélet tábla a 2. sorszámú hiánypótlásra felhívó végzésében egyértelműen megjelölte, hogy a fellebbezést mennyiben szükséges kiegészíteni ahhoz, hogy az érdemi elbírálásra alkalmas legyen: meg kell jelölniük, hogy mennyiben, azaz milyen terjedelemben kéri az elsőfokú ítélet megváltoztatását, továbbá nyilatkozniuk kell, hogy kéri-e az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását is, ha igen, „pontosan mit értenek ez alatt”, azaz azt milyen tartalommal kéri. Az ítélet tábla felhívása további magyarázatot nem igényelt, a fellebbezés rPp. 3. § (3) bekezdésére való hivatkozása – e jogintézmény eltérő alkalmazási körére figyelemmel – nem értelmezhető.

[19] A Kúria nem osztotta az ítélet tábla álláspontját, miszerint a felperesek fellebbezése a hiánypótlást követően sem alkalmas érdemi elbírálásra alapvetően abból az okból, hogy abból nem tűnik ki, hogy kéri-e a felperesek az érvénytelenség jogkövetkezményeinek az alkalmazását is, vagy nem. A beadvány valóban nem tartalmazza szövegszerűen, hogy „kéri” a szerződések jogkövetkezményének alkalmazását és a kért jogkövetkezmények tartalmát sem, azonban utal arra, hogy az érvénytelenségnek mely jogkövetkezményeit vonja, vonhatja le a bíróság. Emellett viszont tartalmazza azt a kérelmet, hogy „a felpereseknek helyt adni szíveskedjen”.

[20] A jogi képviselőtől valóban joggal elvárható lett volna, hogy szabatos és egyértelmű fellebbezési kérelmet terjesszen elő, azonban az rPp. 3. § (2) bekezdése generális jelleggel, tehát a jogi képviselővel eljáró felek beadványaira is vonatkoztatva fogalmazza meg a bíróságokkal szemben azt az elvárást, hogy a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe.

[21] A Kúria megítélése szerint az a kérelem, hogy „a felpereseknek helyt adni szíveskedjen”, nyilvánvaló elírást tartalmaz, az a keresetnek történő helyt adásra vonatkozik. A felperesek keresete pedig a fellebbezéssel támadott végzésben is rögzítetten kiterjedt az érvénytelenség jogkövetkezményeinek kért módjaira, meghatározva azt összecsúszva is. Arra semmilyen utalás nincs, hogy a keresetnek csak egy részét tartanák fenn, a jogkövetkezmények levonását a fellebbezési eljárásban már nem kéri. Ennek éppen az ellenkezője tűnik ki az rPtk. jogkövetkezményekre vonatkozó szabályozásának idézéséből. Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezés ezért – annak tartalma szerint – a keresetet elutasító és a viszonykeresetnek helyt adó elsőfokú ítélet teljes terjedelmében történő megváltoztatására, a keresetnek teljeskörűen, azaz a jogkövetkezményekre is kiterjedően helyt adó és a viszontkereset elutasító döntés hozatalára irányult. Ezt támasztja alá az is, hogy a felperesek a 99. sorszámú fellebbezés indoklásukban többek között sérelmezték a keresetük összecsúszúságát álláspontjuk szerint alátámasztó magánszakértői vélemény elsőfokú bíróság általi figyelmen kívül hagyását is.

[22] A Kúria megjegyzi, a fellebbezett határozat jelen végzés [9] pontjában idézett indokait az ítélet tábla maga sem tekintette a fellebbezés hivatalbóli elutasítását önmagában megalapozó oknak, míg az eljárási illeték és a megállapítani kért elsőfokú perköltség

mértékét a hiánypótlás összecszerően tartalmazta, így az – függetlenül annak indokolásától – kellően meghatározottnak tekintendő.

[23] A Kúria ezért a fellebbezéssel támadott végzést az rPp. 257. §-a folytán alkalmazandó 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta.

Záró rész

[24] Jelen eljárás az illetékekről szóló 1990. évi CXII. törvény 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes. A Kúria az alperesek jogi képviseleti díjból álló eljárási költségének megfizetésére az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései szerint, a jelen fellebbezési eljárás meg nem határozható pertárgyértéke és a kifejtett képviseleti tevékenység munkaigényére figyelemmel.

[25] A végzés elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

[26] A Kúria a határozatát tárgyaláson kívül hozta meg.

Alkalmazott jogszabályok és joggyakorlat

[27] 1952. évi III. törvény 237. §, 240. §, 3. § (2) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[28] A régi Pp. 3. § (2) bekezdése generális jelleggel, tehát a jogi képviselővel eljáró felek beadványaira is vonatkoztatva fogalmazza meg a bíróságokkal szemben azt az elvárást, hogy a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe. Az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a keresetnek helyt adó határozat hozatalára irányú fellebbezési kérelem – annak tartalma szerint – arra irányuló

határozott fellebbezési kérelem, hogy a másodfokú bíróság a felperes kereseti kérelmének teljes körűen adjon helyt.

Budapest, 2022. január 31.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró